

**Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет**

Протокол

від 08 жовтня 2019 року

№ 12

засідання кафедри екології, географії та туризму

Завкафедри: Лико Д.В.
Секретар: Рудик О.К.

Присутні: Войтович О.П., Герман Н.В., Глінська С.О., Зубкович І.В., Костолович М.І., Лико Д.В., Лико С.М., Логвиненко І.П., Мартинюк В.О., Портухай О.І., Рудик О.К., Суходольська І.Л., Якута О.О.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про представлення викладачами кафедри навчально-методичного забезпечення дисциплін, які ними читаються у I семестрі 2019-20 н.р.
2. Про шляхи підвищення якості виконання кваліфікаційних випускових робіт та дотримання академічної доброчесності.
3. Про стан, готовність та перспективи до навчальної, наукової діяльності аудиторно-лабораторного фонду.
4. Про проведені відкриті заняття викладачів кафедри.
5. Про пропозиції щодо проведення конференцій на 2020 рік.
6. Про створення наукових профілів викладачів кафедри.

СЛУХАЛИ: 1. Про представлення викладачами кафедри навчально-методичного забезпечення дисциплін, які ними читаються у I семестрі 2019-20 н.р.

Викладачі кафедри представили підготовлені ними навчально-методичні комплекси дисциплін, які ними читаються у I семестрі 2019-20 н.р.

Завкафедри проф. Лико Д.В. наголосила викладачам на тому, що декому з них потрібно ще підготувати навчально-методичне забезпечення дисциплін, зокрема:

- доц. Портухай О.І. – «Урбоекологія»;
- доц. Глінська С.О. – «Історична географія з основами етнографії»;
- доц. Суходольська І.Л. – «Екологія рослин та фітоценозів»;
- проф. Лисиця А.В. – «Медична хімія» та «Статистичні методи»

та з дисципліни «Організація управління в природоохоронній діяльності».

ПОСТАНОВИЛИ: Вищевказаним викладачам підготувати навчально-методичне забезпечення дисциплін, зокрема:

- доц. Портухай О.І. – «Урбоекологія»;
- доц. Глінська С.О. – «Історична географія з основами етнографії»;
- доц. Суходольська І.Л. – «Екологія рослин та фітоценозів»;
- проф. Лисиця А.В. – «Медична хімія» та «Статистичні методи»

та з дисципліни «Організація управління в природоохоронній діяльності»

СЛУХАЛИ: 2. Про шляхи підвищення якості виконання кваліфікаційних випускових робіт та дотримання академічної доброчесності.

Згідно з планом роботи психолого-природничого факультету на засіданні кафедри було рекомендовано кандидатуру доц. Логвиненко І.П., яка буде відповідальною особою за дотримання академічної доброчесності на кафедрі. Також була заслухана інформацію

завкафедри, проф. Лико Д.В. про шляхи підвищення якості виконання кваліфікаційних випускових робіт та дотримання академічної доброчесності.

Завкафедри вказала на те, що Освітній процес у Рівненському державному гуманітарному університеті - це система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на реалізацію змісту вищої освіти відповідно до державних вимог.

Враховуючи багатoproфільність теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти *першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів* навчальним планом встановлюються нормативні форми атестації: *комплексний іспит і/або захист дипломної роботи*, зокрема:

Спеціальність	Комплексний іспит	Захист дипломної роботи
<i>перший (бакалаврський) рівень</i>		
014 «Середня освіта (Географія)»	+	+
015 «Професійна освіта (Туристичне обслуговування)»	+	+
101 «Екологія»		+
<i>другий (магістерський) рівень</i>		
014 «Середня освіта (Географія)»		
101 «Екологія»		+
101 «Екологія» (ОПП «Радіоекологія»)		+

У зв'язку з виконанням студентами психолого-природничого факультету спеціальностей 014 «Середня освіта (Географія)», 015 «Професійна освіта (Туристичне обслуговування)» та 101 «Екологія», 101 «Екологія (ОПП «Радіоекологія)» навчальних планів і програм для здобуття освітніх ступенів "бакалавр" та магістр й з метою організації їх державної атестації створюється державна екзаменаційна комісія зі складання кваліфікаційного іспиту та із захисту дипломної роботи, пропозиції та результати яких відображаються у звітах голів ДЕК, й подаються до деканату та затверджуються в установленому порядку.

У звітах голів державних екзаменаційних комісій із захисту дипломних робіт подаються пропозиції та рекомендації щодо підвищення якості виконання кваліфікаційних робіт та дотримання академічної доброчесності.

Випусковою кафедрою екології, географії та туризму розроблені та надаються студентам «Методичні рекомендації до написання магістерських і бакалаврських дипломних робіт» для спеціальностей 014 «Середня освіта (Географія)», 015 «Професійна освіта (Туристичне обслуговування)» та 101 «Екологія», 101 «Екологія (ОПП «Радіоекологія)».

У методичних рекомендаціях розміщено вимоги і поради до:

- структури роботи;
- оформлення роботи;
- вибору і формулювання мети, проблематики та завдань дослідження;
- пошуку джерел та літератури;
- вибору методик дослідження;
- виконання практичної (експериментальної, розрахункової, аналітичної та ін.) частини роботи та забезпечення достовірності отриманих результатів;

- оформлення посилань на запозичену з використаних джерел та літератури інформацію.

Із огляду на те, що дипломні роботи є основою для підсумкової атестації здобувачів освіти, варто встановлювати певні процедури забезпечення їх якості, зокрема:

- перевірка наявності академічного плагіату;
- зовнішнє рецензування;
- публічний захист та ін.

Останнім часом публічний захист і зовнішнє рецензування в багатьох закладах вищої освіти стали формально-церемоніальними заходами. Значною мірою це пов'язано з відсутністю реальної актуальності проблематики дипломних робіт. Завдання цих робіт, залежно від спеціальності і профілю випускової кафедри, варто спрямовувати на:

- вирішення актуальних проблем науки (актуальність має бути підтверджена аналізом останніх публікацій у провідних світових наукових виданнях із відповідної тематики);
- вирішення конкретних проблем реального замовника, які потребують проведення досліджень відповідного рівня.

Із огляду на те, що справжні дослідження і розробки потребують залучення фахівців різних напрямів і кваліфікацій, варто більш активно використовувати можливість підготовки дипломних робіт у рамках комплексних студентських, кафедральних і міжкафедральних дослідницьких груп, до складу яких можуть входити і представники інших установ (освітніх, наукових, тощо). Також варто відновити практику залучення до публічного захисту і рецензування робіт зовнішніх експертів, які представляють інші наукові установи, заклади вищої освіти, роботодавців.

Для дипломних робіт студентів доцільно використовувати повну перевірку всіх робіт на наявність академічного плагіату із застосуванням відповідного програмного забезпечення.

При цьому, варто враховувати таке:

- для автоматичної перевірки має застосовуватися якісне програмне забезпечення з відповідними налаштуваннями параметрів роботи програми;
- результати автоматичної перевірки не є гарантією відсутності плагіату, тому можуть застосовуватися лише як один із складників системи забезпечення якості;
- виявлені програмним забезпеченням текстові збіги мають аналізуватися експертами на предмет їх ідентифікації як плагіату, помилок цитування, загальновідомих знань тощо;
- допустимий відсоток академічного плагіату у дипломних роботах дорівнює нулю;
- допустимий відсоток оригінальності (збігів) за необхідності може встановлюватися лише як показник відповідності роботи кваліфікаційним вимогам (зокрема, це може бути важливим для окремих тем із літературознавства, аналізу законодавства тощо);
- виявлення академічного плагіату має супроводжуватися застосуванням визначеної закладом вищої освіти академічної відповідальності (відрахування, повторний захист після виправлення зауважень, скасування рішення про присвоєння освітнього ступеня тощо).

Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту»: «Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової,

творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Закладам вищої освіти при створенні внутрішніх нормативних документів з питань забезпечення академічної доброчесності необхідно встановлювати запобіжники самоплагіату для ширшого кола результатів, що використовуються при оцінюванні освітньої, наукової або творчої діяльності учасників освітнього процесу. Правовою підставою для цього є норма Закону про обман, як вид порушень академічної доброчесності, окремим випадком якого є самоплагіат.

Актуальна для України і світу проблема наукових публікацій, дипломних робіт студентів полягає у тому, що автори вносять зміни до результатів досліджень або приховують окремі результати з метою позбавлення від даних, що спростовують або не підтверджують гіпотези, які вони захищають, висновки, які вони роблять, тощо.

Тому для підвищення якості виконання кваліфікаційних робіт та дотримання академічної доброчесності перш за все, необхідна мотивація викладачів передавати студентам цінності доброчесності, зокрема, власним прикладом демонструвати на лекціях роботу з джерелами, посилатися на них, озвучувати першоджерела під час проведення навчального заняття, включати короткі завдання по роботі із якісними науковими джерелами до видів самостійної роботи студента.

З-поміж результатів навчання студента із академічної доброчесності виділимо здатність:

- діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики;
- самостійно виконувати навчальні завдання;
- коректно посилатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;
- усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до цих;
- оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності;
- давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами та інші.

У тих навчальних дисциплінах, які передбачають виконання студентами письмових аналітичних робіт варто було б виділити окремий час на викладання основ академічного письма і ретельне пояснення детальних вимог до передбаченої письмової роботи студента.

Погляди студентів на проблеми академічної доброчесності значною мірою залежать від загальної атмосфери у закладі вищої освіти, типових практик викладачів і представників адміністрації, спеціального навчання. Тому педагогічні, науково-педагогічні і наукові працівники, а також представники адміністрації самі мають бути академічно доброчесними і здатними формувати відповідну компетентність у студентів.

Академічна доброчесність є важливим фактором успішності закладів вищої освіти, їх науково-педагогічних працівників, наукових і педагогічних працівників, а також випускників. На ній базується довіра колег, роботодавців, замовників освітніх і наукових послуг, яка, необхідна для належного ресурсного забезпечення якісної вищої освіти і наукових досліджень. Наявність ресурсів дає змогу залучати кращих студентів брати участь у цікавих і престижних освітніх, наукових та інших проектах, отримувати важливі для науки і практики результати досліджень, а також підвищує зацікавленість донорів у підтримці закладу, його співробітників та здобувачів освіти. Таким чином, формується позитивний зворотний зв'язок, який посилює репутацію університету, його працівників і студентів та сприяє стійкому розвитку і конкурентоспроможності університету.

Для студента академічна доброчесність важлива не тільки тому, що її порушення можуть мати наслідком санкції у вигляді відрахування, незадовільних оцінок поточного та підсумкового контролю, втрати стипендії та ін. Не менш важливим є те, що дотримання університетом, його студентами та працівниками принципів академічної доброчесності

створює довіру до результатів навчання і підвищує успішність випускників у подальшій кар'єрі, їх працевлаштування та рівень життя. Погана репутація не тільки самого студента, але і закладу вищої освіти є суттєвою перешкодою для академічної мобільності та отримання хорошої роботи після завершення навчання.

Що більше студентів і викладачів порушуватимуть академічну доброчесність, то меншою буде довіра до кожного окремого студента, викладача і науковця, навіть якщо вони особисто нічого не порушують.

Тому просування цінностей етики, академічної доброчесності в університетській спільноті вирішальним чином залежить від послідовних і довготривалих дій керівництва (адміністрації) навчального закладу із донесення до студентів і викладачів важливості і цінності академічної доброчесності, від активної позиції студентів та викладачів, які мають бути рушієм у підготовці таких документів, від усвідомлення необхідності формувати позитивний імідж і репутацію закладу.

Кафедра екології, географії та туризму пропонує наступні заходи, які можуть підвищити увагу до дотримання норм академічної доброчесності:

- періодично обговорювати на різних рівнях стан запровадження етичних академічних норм у щоденному житті університету.

- проводити тижні «академічної доброчесності» (із поясненнями та тлумаченнями поняття, обговоренням кодексів) під час ввідної сесії на початку кожного навчального року для студентів 1-го року навчання бакалаврату та магістратури, повторні інформаційні заходи напередодні екзаменаційних сесій;

- розробити, впроваджувати й оновлювати навчальні курси або модулі з академічної доброчесності для студентів;

- включати коротку інформацію про неприпустимість плагіату і можливі санкції за нього до методичних матеріалів з навчальних дисциплін;

Рівень академічної доброчесності у щоденних практиках частини українських ЗВО недостатній, тому треба приділяти більше уваги позитивним способам поширення цінностей доброчесності.

Тому для підвищення якості виконання кваліфікаційних робіт та дотримання академічної доброчесності перш за все, необхідна мотивація викладачів передавати студентам цінності доброчесності, зокрема, власним прикладом демонструвати на лекціях роботу з джерелами, посилатися на них, озвучувати першоджерела під час проведення навчального заняття, включати короткі завдання по роботі із якісними науковими джерелами до видів самостійної роботи студента.

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Рекомендувати кандидатуру доц. Логвиненко І.П. відповідальною за дотримання академічної доброчесності на кафедрі.

2. Кафедра екології, географії та туризму пропонує наступні заходи, які можуть підвищити увагу до дотримання норм академічної доброчесності:

- періодично обговорювати на різних рівнях стан запровадження етичних академічних норм у щоденному житті університету.

- проводити тижні «академічної доброчесності» (із поясненнями та тлумаченнями поняття, обговоренням кодексів) під час ввідної сесії на початку кожного навчального року для студентів 1-го року навчання бакалаврату та магістратури, повторні інформаційні заходи напередодні екзаменаційних сесій;

- розробити, впроваджувати й оновлювати навчальні курси або модулі з академічної доброчесності для студентів;

- включати коротку інформацію про неприпустимість плагіату і можливі санкції за нього до методичних матеріалів з навчальних дисциплін.

СЛУХАЛИ: 3. Про стан, готовність та перспективи до навчальної, наукової діяльності аудиторно-лабораторного фонду.

Завкафедри, проф. Лико Д.В. довела до відома всіх присутніх інформацію про стан, готовність та перспективи до навчальної, наукової діяльності аудиторно-лабораторного фонду кафедри. Вона наголосила на тому, що площі лабораторних приміщень кафедри *екології, географії та туризму* відповідають встановленим нормам, лабораторного обладнання і допоміжного устаткування лабораторій та спеціалізованих кабінетів достатньо для провадження освітньої діяльності за спеціальностями: 014.07 «Середня освіта (Географія)», 015 «Професійна освіта (Туристичне обслуговування)», 101 «Екологія», 101 «Екологія» (ОПП «Радіоекологія») і в тому числі ліцензованого обсягу закладу освіти за іншими спеціальностями, за якими в навчальному процесі таке обладнання використовується.

У навчальному процесі використовуються методики і методи досліджень зазначені в методичних рекомендаціях до проведення лабораторних і практичних занять, інструктивних картках до занять, інструкціях до приладів та обладнання, а також в наступних нормативних документах щодо методів лабораторних випробувань (ДСТУ, ДСТУ ISO і ГОСТи).

В усіх навчальних лабораторіях проводяться лабораторно-практичні заняття з урахуванням техніки безпеки по підгрупах (12–15 студентів).

Наявне обладнання, устаткування спеціалізованих кабінетів та лабораторій, їх кількість й технічні характеристики відповідають нормативним вимогам та є достатнім для провадження освітньої діяльності за спеціальностями: 014.07 «Середня освіта (Географія)», 015 «Професійна освіта (Туристичне обслуговування)», 101 «Екологія», 101 «Екологія» (ОПП «Радіоекологія»).

ПОСТАНОВИЛИ: Вважати, що наявне обладнання, устаткування спеціалізованих кабінетів та лабораторій, їх кількість й технічні характеристики відповідають нормативним вимогам та є достатнім для провадження освітньої діяльності за спеціальностями: 014.07 «Середня освіта (Географія)», 015 «Професійна освіта (Туристичне обслуговування)», 101 «Екологія», 101 «Екологія» (ОПП «Радіоекологія»).

СЛУХАЛИ: 4. Про проведені відкриті заняття викладачів кафедри.

Викладачі кафедри доповіли про проведені ними відкриті заняття у I семестрі 2019-2020 н.р. Студенти брали активну участь в обговоренні проблемних питань лекцій та практичних занять.

Завкафедри, проф. Лико Д.В. доповіла про те, що усі відкриті заняття проведені на належному навчально-методичному рівні з використанням сучасних технологій. Викладачі кафедри в повному обсязі володіють термінологічними поняттями, знаннями з даної дисципліни. Усі питання проведених занять відповідають робочій програмі, про що зроблено відповідні записи у журналі відкритих занять.

№ з/п	ПІБ викладача	Назва дисципліни	Тема	Курс, група	Термін виконання
1.	Логвиненко І.П.	Економічна та соціальна географія України	Суспільно-географічне районування території України	III, Г-31	09.09. 2019 р.
2.	Войтович О.П.	Основи технологій виробництва	Технології видобування та переробки сировини палива	II, Г-21	10.09. 2019 р.
3.	Зубкович І.В.	Загальне землезнавство	Біосфера – жива оболонка Землі	I, Г-11	14.09. 2019 р.
4.	Глінська С.О.	Історична географія	Українські землі у XIV – XVI ст.	I, Г-11	17.09. 2019 р.
5.	Лисиця А.В.	Дія іонізуючого випромінювання	Дія іонізуючого випромінювання на біологічні макротоки	I, МР-51	18.09. 2019 р.
6.	Мартинюк В.О.	Географія материків та океанів	Фізико-географічна характеристика Тихого океану	II, Г-21	19.09. 2019 р.
7.	Костолович М.І.	Радіаційна безпека та моніторинг	Організація радіаційного моніторингового контролю на території України	I, МЕ-51, МР-51	20.09. 2019 р.
8.	Портухай О.І.	Системний аналіз якості навколишнього середовища	Основні методи та інструменти системного аналізу	II, МЕ-61	25.09. 2019 р.
9.	Якута О.О.	Геоморфологія	Аналіз гіпсографічної кривої світу	I, Г-11	26.09.2019 р.
10.	Лико Д.В.	Вступ до фаху	Болонська система освіти	I, Е-11	30.09. 2019р.

ПОСТАНОВИЛИ: Вважати, що відкриті заняття викладачів кафедри проведені на належному навчально-методичному рівні.

СЛУХАЛИ: 5. Про пропозиції щодо проведення конференцій на 2020 рік.

Відповідно до РОЗПОРЯДЖЕННЯ № 17-01-03 від вересня 2019 року «Про формування плану проведення наукових конференцій РДГУ на 2020 рік» кафедрою було запропоновано проведення **IV Міжнародної науково-практичної конференції «Регіональні геоекологічні проблеми в умовах сталого розвитку»** (вересень 2020 року).

ПОСТАНОВИЛИ: Інформацію подати до деканату психолого-природничого факультету та наукового відділу РДГУ у зазначені терміни.

СЛУХАЛИ: 6. Про створення наукових профілів викладачів кафедри.

Завкафедри, проф. Лико Д.В. повідомила про те, що згідно розпорядження РДГУ №18-01-03 від 25 вересня 2019 року «Про створення наукових профілів викладачів кафедр» кафедрою була подана інформація про наукові напрацювання професорсько-викладацького складу кафедри за 2014-2018рр. до деканату психолого-природничого факультету та відділу інформаційного та мережевого забезпечення.

ПОСТАНОВИЛИ: Інформацію завкафедри прийняти до відома.

Завідувач кафедри _____ Д.В. Лико

Секретар _____ О.К. Рудик